

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Radana Malíka v právní věci stěžovatele **Mgr. V. S.**, za účasti **České advokátní komory**, se sídlem v Praze 1, Národní třída 16, zastoupené JUDr. Janem Sykou, advokátem se sídlem v Praze 1, Školská 12, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 10. 2004, č. j. 9 Ca 6/2003 – 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městský soud v Praze ze dne 20. 10. 2004, č. j. 9 Ca 6/2003 – 25, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí představenstva České advokátní komory (dále jen „Komora“) ze dne 22. 10. 2002, č. j. P 129/01, kterým byl stěžovatel podle ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“) vyškrtnut ze seznamu advokátů vedeného Českou advokátní komorou. V odůvodnění rozsudku městský soud především zdůraznil, že jedinou rozhodnou skutečností pro vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů byl fakt, že rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 3. 4. 2002, sp. zn. 1 T 115/2001, který nabyl právní moci dne 27. 5. 2002, byl stěžovatel uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. z. a odsouzen k peněžitému trestu ve výši 60 000 Kč, přičemž pro případ nezaplacení tohoto trestu mu byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 4 měsíců. Jednání, kterým naplnil zákonné znaky skutkové podstaty tohoto trestného činu, se sice stěžovatel dopustil v době, kdy ještě nebyl zapsán do seznamu advokátů, nicméně již jako advokát byl pravomocně odsouzen za tento úmyslný trestný čin zpronevěry, kterým ohrozil důvěru

v řádný výkon advokacie. Je tomu tak proto, že vzhledem k povaze skutku (převzetí finanční částky v prostorách advokátní kanceláře za účelem jejího předání věřitelce a následné ponechání si určitého dílu z této částky pro vlastní potřebu) nelze předpokládat, že by se klienti s důvěrou obraceli na advokáty, pokud by se museli obávat toho, že peněžní hotovost, kterou mu svěří za určitým účelem, si advokát ponechá k vlastní potřebě v rozporu s příkazem klienta. Komora proto právem uvážila, že trestná činnost stěžovatele ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie a je zcela bezpředmětné, zda o ní stěžovatel někoho vyrozuměl či nikoliv, neboť tak mohla učinit např. poškozená v této věci. Městský soud proto odmítl žalobní námitky stěžovatele jako irelevantní, pokud namítal, že se žádné trestné činnosti nedopustil, že jeho jednání bylo v zásadě jen drobnějším proviněním, že rozhodnutí o vyškrtnutí ze seznamu advokátů bylo uspěchané vzhledem k podaným mimořádným opravným prostředkům v trestní věci, že peněžitý trest již byl zaplacen a že byl opakovaně trestán za tentýž skutek. Jak již bylo uvedeno, rozhodující pro vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů bylo jeho pravomocné odsouzení pro trestný čin zpronevěry, které ohrozilo důvěru v řádný výkon advokacie. Vyškrtnutí ze seznamu advokátů také nelze považovat ze trest, a proto nelze hovořit ani o opakovaném potrestání za tentýž skutek. Městský soud shledal nadbytečnými i stěžovatelem uplatňované návrhy na doplnění dokazování výslechy svědků a podklady uvedenými v žalobě na podporu žalobních tvrzení. Je tomu tak proto, že pravomocné odsouzení stěžovatele pro úmyslný trestný čin a charakter jeho trestné činnosti jsou nade vší pochybnost prokázány pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 a jiné skutečnosti jsou pro posouzení zákonnosti rozhodnutí Komory irelevantní.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že městský soud při rozhodování o jeho žalobě neměl k dispozici úplné skutkové podklady, ale pouze jednostranné informace od Komory a trestních senátů. Městský soud totiž nevyslechl jím navrhované svědky, kteří jsou advokáty, jež by mohli vypovídat i o jeho morálním a osobním kreditu a mají své zkušenosti s případy, jež se staly před více lety. Tito svědci by tudíž mohli potvrdit, že z jeho strany nemůže být ohrožena důvěra v řádný výkon advokacie v případě, kdyby tuto činnost mohl vykonávat. Rovněž nebylo připuštěno ani provedení listinných důkazů, což stěžovatel též v žalobě navrhoval. Městský soud proto tímto postupem porušil ústavní zásady, kterým bylo právo na spravedlivý proces a právo na nestrannost soudu. Stěžovatel poukázal i na to, že městský soud se nevypořádal se skutečností, že jako neodsouzený a nestíhaný pachatel trestného činu působil několik let v postavení koncipienta u advokáta a nikdo si na něho nestěžoval, mimo prokazatelně křivé svědkyně J. Š., ani na policii ani na Komoře. Kromě toho městský soud ani nezvažoval, že klienti, jež mu jako právníkovi plně důvěřují, se v důsledku uspěchaného a nesprávného rozhodnutí představenstva Komory nemohou na něho obracet se žádostí o radu. Městský soud při svém rozhodování nevzal zřetel na to, že pominula trestnost jeho činu a že došlo zaplacením peněžitého trestu k zahlázení odsouzení. Ostatně od vyškrtnutí ze seznamu advokátů již uplynuly dva roky a za necelé tři roky se může znovu nechat zapsat do seznamu advokátů. Městský soud také nezvážil v jeho případě dopad ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii, protože v důsledku zamítnutí žaloby proti napadenému rozhodnutí o vyškrtnutí ze seznamu advokátů se nemůže věnovat svému povolání, ačkoliv k činu došlo již před jedenácti lety a nikoliv před pěti lety. Zákonem stanovená ochranná pětiletá lhůta, po níž trvá nejdéle vyškrtnutí ze seznamu advokátů, je formulovaná zákonodárcem jako lhůta karenční, tedy, že se advokát nemá věnovat svému povolání pět let po spáchání činu a nikoliv ještě po dobu delší. Stěžovatel se proto domáhal, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Komora ve vyjádření ke kasační stížnosti nejprve poukázala na to, že městský soud vysvětlil, z jakého důvodu neprovedl navrhované výslechy svědků. Zcela správně tento soud dospěl k závěru, že pro rozhodnutí je postačujícím dokladem pravomocný trestní rozsudek, jímž bylo vysloveno, že se stěžovatel dopustil trestného činu a tím byl i soud vázán. Stejný závěr je třeba učinit i pokud jde o listiny navrhované jako důkaz, neboť zcela postačujícím byl právě trestní rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10. Zcela irrelevantní jsou též další námitky v kasační stížnosti. Pokud jde o tvrzení, že si v době před vyškrtnutím na něho nikdo nestěžoval, je třeba poukázat na pravomocné kárné rozhodnutí ze dne 29. 1. 1999, sp. zn. K 139/97, kterým byl jako advokátní koncipient postižen a byla mu uložena pokuta ve výši 5000 Kč. Stěžovatelův odkaz na spokojenost klientů, pro něž zůstává nadále bezúhonným člověkem, je současně tvrzením o tom, že je o svém odsouzení neinformoval. Vytýkaná úspěchanost a nesprávnost rozhodnutí je vyvrácena odůvodněním napadeného rozsudku, podle něhož si vyškrtnutí ze seznamu advokátů zavinil stěžovatel sám svým jednáním, které bylo posouzeno v trestním řízení. Městský soud nemohl přihlížet k tvrzenému zániku trestnosti jednání stěžovatele a k zahazení odsouzení. Rozhodnutí o vyškrtnutí ze seznamu advokátů se muselo opírat o pravomocný trestní rozsudek a nemohlo vyčkávat zahazení odsouzení. Pokud pak stěžovatel označuje pravomocně zjištěný trestný čin za sporný prohřešek, maličkost a že trestní senáty nerozhodovaly podle všech regulí, ukazují tyto výroky na způsob jeho uvažování. Stěžovatel též přehlíží při zdůrazňování svého osobního a morálního kreditu, že důvěra veřejnosti nemůže být pevně založena na případné nevědomosti této skupiny osob o trestném činu. V dalším Komora podrobně odůvodnila svůj návrh na přiznání náhrady nákladů řízení a navrhla, aby Nejvyšší správní soud, pokud kasační stížnost neodmítne, ji zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona o advokacii vyškrtne Česká advokátní komora ze seznamu advokátů toho a) kdo byl zapsán do seznamu advokátů, ačkoliv nesplňuje některou z podmínek v tomto zákoně uvedených, b) kdo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem advokacie, c) kdo byl pravomocně odsouzen za jiný úmyslný trestný čin, než je uveden v písmenu b), nebo kdo byl za trestný čin uvedený v písmenu b) odsouzen k jinému trestu než nepodmíněnému trestu odnětí svobody, pokud tato trestná činnost ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie, d) kdo je v prodlení se zaplacením příspěvku na činnost Komory delším než šest měsíců a příspěvek nezaplatil ani do jednoho měsíce poté, co byl k tomu Komorou vyzván s poučením o následcích nezaplacení.

V dané věci je nesporný skutkový stav. Stěžovatel byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 3. 4. 2002, sp. zn. 1 T 115/2001, který nabyt právní moci dne 27. 5. 2002, uznán vinným ze spáchání trestného činu zpronevěry podle ustanovení § 248 odst. 1, 2 tr. z., kterého se dopustil tak, že dne 28. 6. 1996 v dopoledních hodinách v P. 5, O. 1365, v kanceláři JUDr. J. M. převzal finanční částku ve výši 100 000 Kč bez příslušného zmocnění s tím, že tuto částku po odečtení poplatků ve výši 5000 Kč předá věřitelce J. Š., roz. P. v prostorách advokátní kanceláře P. 10, M. 63, přičemž na tomto místě předal pouze 55 000 Kč. Finanční částku ve výši 40 000 Kč si ponechal pro vlastní potřebu a vrátil ji až pod tlakem trestního stíhání dne 27. 12. 2001, čímž J. Š. způsobil škodu ve výši

40 000 Kč a za to byl odsouzen k peněžitému trestu ve výši 60 000 Kč, resp. pro případ nezaplacení tohoto trestu, k náhradnímu trestu odnětí svobody v trvání 4 měsíců.

Podmínka aplikace ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii, totiž, že ze seznamu advokátů vyškrtně Komora toho, kdo byl pravomocně odsouzen za jiný úmyslný trestný čin než je uveden v písmenu b), pokud tato trestná činnost ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie, obsahuje neurčitý právní pojem „důvěra v řádný výkon advokacie“. Tento pojem zákon o advokacii ani jiný předpis nedefinuje a je věcí úvahy orgánu, kterému zákon svěřil pravomoc k rozhodnutí, zda k naplnění pojmu došlo či nikoliv. Zákon nepožaduje, aby advokát důvěru prokazatelně pozbyl, stačí, je-li tu reálná možnost ohrožení této důvěry. Orgán povolaný k rozhodnutí podle citovaného ustanovení je tedy povinen jej vyložit a odůvodnit je-li taková podmínka v rozhodované věci naplněna. Jde o správní uvážení, které soud přezkouvává podle § 78 odst. 1 s.ř.s. toliko v tom směru, zda nepřekročilo zákonem stanovené meze pro toto uvážení nebo je nezneužilo, tedy zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Pokud jsou tyto předpoklady splněny, soud nemůže z těchto skutečností vyvozovat jiný, tedy přímo opačný závěr.

Představenstvo Komory dovodilo, že jednání stěžovatele, které bylo pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 kvalifikováno jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. z. ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie. Tento orgán vyložil, že pokud stěžovatel převzal finanční částku s tím, že ji předá konkrétní věřitelce, a to v prostorách advokátní kanceláře, přičemž ji předal pouze podstatně nižší částku a finanční obnos 40 000 Kč si ponechal pro vlastní potřebu, jde o jednání, které ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie. Městský soud se při přezkouvání této správní úvahy právem ztotožnil se závěrem představenstva Komory a dodal, že nelze předpokládat, že by se klienti s důvěrou obraceli na advokáta, pokud by se museli obávat toho, že peněžní hotovost, kterou mu svěří za určitým účelem, si advokát ponechá pro vlastní potřebu v rozporu s příkazem klienta. Správní úvaha představenstva Komory tedy nevybočila z mezí a hledisek stanovených zákonem a byla i v souladu s pravidly logického uvažování, protože pravomocné odsouzení advokáta soudem, a to pro trestný čin zpronevěry, obecně snižuje jeho důvěryhodnost. Navíc, jak již bylo konstatováno, zákon ani nepožaduje, aby advokát důvěru prokazatelně pozbyl, stačí, je-li tu reálná možnost ohrožení této důvěry, a ta tu nepochybně byla, např. ze strany poškozené, jak na to upozornil městský soud. V této souvislosti je nutno poukázat na čl. 4 odst. 1 etických pravidel, podle něhož je advokát povinen poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, a to i mimo výkon advokacie. Nejvyšší správní soud proto v této věci nezjistil porušení uvedených zásad správního uvážení ani porušení pravidel přezkouvání tohoto uvážení městským soudem, a proto nemohl z těchto skutečností vyvodit jiné nebo opačné závěry.

Námítka stěžovatele, že městský soud nevyslechl jím navrhované svědky a neprovedl důkaz listinami, jejichž přečtení navrhoval, což mělo za následek porušení práva na spravedlivý proces a nestrannost soudu, nemůže obstát. Městský soud správně zdůraznil, že pravomocné odsouzení stěžovatele pro trestný čin zpronevěry a charakter jeho trestné činnosti byly prokázány rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10, na čemž by nezměnil nic ani výslech navrhovaných svědků ani jiné listinné důkazy. Stejně tak by tyto důkazy nepřinesly nic k úvaze o ohrožení důvěry v řádný výkon advokacie, jež se odvíjela právě od pravomocného odsouzení stěžovatele pro trestný čin zpronevěry a charakteru této trestné činnosti. Navíc důvodem pro vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů byl pravomocný

odsuzující rozsudek a svědecké výpovědi by se mohly týkat jen dalšího jednání stěžovatele. Postup městského soudu nebyl ani po formální stránce v rozporu s ustanovením čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, protože na procesní právo stěžovatele navrhnout důkazy, jejichž provedení pro prokázání svých tvrzení pokládá za potřebné, reagoval městský soud tím, že o vzneseném návrhu rozhodl usnesením ze dne 20. 10. 2004, které ústně odůvodnil a ve svém rozsudku vyložil, z jakých důvodů navržené doplnění dokazování neprovedl.

Důvodné nejsou podle názoru Nejvyššího správního soudu ani ostatním stížní body uvedené v kasační stížnosti.

Městský soud správně zdůraznil, že jedinou rozhodnou skutečností pro vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů byla skutečnost, že stěžovatel byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 pravomocně odsouzen za trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. z. Ve světle tohoto rozsudku jsou pak zcela irelevantní námitky stěžovatele, který poukazoval na to, že se městský soud nevypořádal se skutečností, že jako neodsouzený a nestíhaný pachatel trestného činu působil několik let v postavení koncipienta u advokáta a nikdo si na něho nestěžoval (mimo prokazatelně křivé svědkyně J. Š.) ani na policii, ani na Komoře. Opět je třeba zdůraznit, že důvodem pro vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů byl pravomocný odsuzující trestní rozsudek a správní úvaha o ohrožení důvěry v řádný výkon advokacie, jež se odvíjela právě od tohoto pravomocného odsouzení a charakteru trestné činnosti. Poukaz na dosavadní zchovalost není právně významný pro vyškrtnutí ze seznamu advokátů a navíc ani není zcela pravdivý (kárné rozhodnutí vedené pod sp. zn. K 139/97). Z těchto důvodů nemůže obstát ani námitka, že městský soud nezvažoval, že klienti, jež mu jako právníkovi plně důvěřují, se v důsledku úspěšného a nesprávného rozhodnutí představenstva Komory nemohou na něho obracet se žádostí o radu. Skutečnost, že stěžovatel z důvodu vyškrtnutí ze seznamu advokátů nemůže zastupovat bývalé klienty jako advokát, je jen důsledkem tohoto rozhodnutí. Stejně tak nemá místo tvrzení stěžovatele, že městský soud při svém rozhodování nevzal na zřetel to, že pominula trestnost jeho činu a že zaplacením peněžitého trestu došlo k zahlazení odsouzení. Městský soud při přezkoumávání rozhodnutí představenstva Komory musel vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování tohoto orgánu, tedy dne 22. 10. 2002, (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a navíc toto rozhodnutí mohl přezkoumat jen v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Jelikož stěžovatel tyto námitky neučinil obsahem žaloby a uplatnil je až v kasační stížnosti, nemohl k nim Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti přihlížet (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Právní význam nemá ani námitka stěžovatele, že městský soud nevážil v jeho případě dopad ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii, protože v důsledku zamítnutí žaloby proti napadenému rozhodnutí představenstva Komory o vyškrtnutí ze seznamu advokátů, se nemůže věnovat svému povolání, ačkoliv k činu došlo již před jedenácti lety a nikoliv před pěti lety. K tomu považuje Nejvyšší správní soud za dostačující uvést, že účinky vyškrtnutí nastaly od právní moci rozhodnutí představenstva Komory a vydání tohoto rozhodnutí bylo odvislé od doby vydání trestního rozsudku.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost stěžovatele podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Nejvyšší správní soud shledal v této věci důvody zvláštního zřetele hodné,

aby nepřiznal úspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení spočívající v zastoupení advokátem. Komora je samosprávnou stavovskou organizací, které zákon přiznává určitá veřejnoprávní oprávnění. Rozhodnutí představenstva Komory v daném případě zamezuje stěžovateli možnost výkonu povolání advokáta a je tedy výkonem veřejné správy. Za tohoto stavu má Komora povinnost jí vydané rozhodnutí hájit v soudním řízení a tato povinnost představuje samozřejmou součást povinností plynoucích z běžné agendy, k níž je zejména personálně, ale i finančně vybavena. Nelze proto spravedlivě žádat na stěžovateli, aby hradil náklady vzniklé tím, že Komora v personální záležitosti udělila plnou moc k zastupování advokátovi. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. ledna 2006

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu

